

1 ponedjeljak, 26.01.2009.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 ... Početak u 09.05h
5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.
6 Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.
7 Izvolite sjesti.
8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro, gospođo tajnice. Najavite
9 predmet.
10 GĐA SEKRETAR [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Predmet IT-05-88-T,
11 *Tužitelj protiv Vujadina Popovića i drugih.*
12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro. Vidim da su iz Obrane svi
13 tu. Gospodin McCloskey i gospodin Vanderpuye zastupaju Optužbu.
14 Optuženi su tu, a Obrani vidim da nema gospodina Ostojića te gospođe
15 Nikolić. Gospođa Tapušковиć sjedi natrag. Gospodin Nikolić također. Dobro.
16 Mislim, dakle, da je to sve što se tiče ljudi koji su tu, a vidim da je došlo do
17 promjene u rasporedu da bi se napravilo mjesta za gospodina Haynesa.
18 Prošloga petka smo završili sa saslušavanjem svjedoka i ono što još
19 moramo napraviti je, moramo riješiti pitanje dokaznih predmeta. Gospodin Josse,
20 izvolite.
21 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mogu li ja zatražiti da se to
22 odgodi? Mi smo, naime, zahvalni gospođi Fauveau; ona nam je dala svoj popis u
23 subotu, a Tužiteljstvo nam je dalo popis jučer. Radi se o vrlo dugom popisu.
24 Nama treba malo više vremena da bismo ga proučili. Mi ćemo svakako imati
25 prigovora, te bih rekao, časni Sude, da ćemo za to trebati nekih pola sata za
26 iznošenje argumentacije negdje u toku sljedećega tjedna otprilike. No, mi nismo
27 spremni za to sada.
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ima li tko prigovora na ovo? Gospođo
2 Fauveau?

3 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Časni Sude, mi nemamo prigovora, no mi
4 bismo radije dokumente predložili na usvajanje u spis, pa se argumentacija može
5 napraviti kasnije kako to hoće gospodin Josse.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, mislim da bi to bio pravi način.
7 Gospodine Haynes?

8 G. HAYNES: [simultani prevod] Kada mi to predviđamo?

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Odmah.

10 G. HAYNES: [simultani prevod] Ne, mislim argumentaciju, a ne...

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ako sam ja dobro shvatio, gospodin
12 Josse će pregledati te dokumente što prije bude mogao i obavijestit će nas o
13 tome što prije bude mogao pa ćemo onda tih pola sata umetnuti negdje tijekom
14 ovoga tjedna.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, tako meni odgovora.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ako je pola sata dosta, jer Vi možete
17 pitati i gospodina Jossea ima li ikakvih prigovora na to i može li reducirati
18 svoje prigovore na pisani podnesak, pa ćemo onda vidjeti, što će nam uštediti
19 malo na vremenu.

20 No, dobro. Dajte dokumente na usvajanje, a odluku o njihovu prihvaćanju
21 ćemo dati kasnije.

22 Gospođo Fauveau, Vi imate cijeli popis?

23 GĐA. FAUVEAU: [simultani prevod] Da, gospodine predsjedavajući. To je
24 dokument, odnosno popis koji smo proslijedili jučer.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Nitko drugi iz Obrane nema...

26

27

28

29

30

1 Dobro. Gospodine Vanderpuye?

2 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Časni Sude, mi nemamo prigovora na
3 popis gospođe Fauveau.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A imate li vi popis svojih dokumenta?

5 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da, časni Sude. I nudimo dokumente na
6 usvajanje. Također dajemo i izvještaj Tomasza Blaszczyka koji se, zapravo, tiče
7 onoga o čemu je govorio gospodin Josse u pogledu autentičnosti dokumenta o
8 operaciji "Sadejstvo" koji su prikazani svjedoku. Mi ćemo dati te dokumente
9 temeljem pravila 65ter. Kolege imaju kopiju.

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Mi smo to upravo dobili sada. Mislim da ću
11 i na to uložiti prigovor, ali bilo bi dobro da nam se da prilika pročitati te
12 dokumente, pa ćemo onda kasnije kazati.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Dobro.

14 Prijedimo na sljedeću stvar. Prošloga tjedna, naime, Vi ste, gospodine
15 Josse ponovno...

16 [Pretnosno vijeće i sekretar se savjetuju]

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] ... I Vi imate svoj popis?

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, imamo popis svojih dokumenata, pa bismo
19 ih predložili na usvajanje sada, a o usvajanju se može donijeti odluka kasnije.

20 I još jedna stvar, časni Sude, je ostala otvorena. Prije nego što
21 krenete, možda bih ja trebao spomenuti da smo barem u vezi s jednim problemom

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tražili da se odgodi donošenje odluke o usvajanju P4310. To je naime, dokument,
2 koji je predložila na usvajanje Optužba putem iskaza svjedoka Jevčevića. Ja ću
3 se moći baviti tim dokumentom, a za to će mi trebati dvije minute kako bih iznio
4 svoje argumente. Ja ne znam kada će Vijeće to htjeti obraditi - da li sada ili
5 nekada kasnije - no ja smatram da bi se moglo to ticati drugoga zastupnika
6 Optužbe.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Pustimo to za sada jer se bojim
8 da Tužiteljstvo nije spremno za tu argumentaciju, a nismo ni mi. I, ustvari, ja
9 se slučajno sjećam kakav je to dokument zato jer smo o tome razgovarali u više
10 navrata sa timom Obrane gospodina Borovčanina.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ja ću se obvezati na sljedeće.
12 Kada budemo gotovi za dokumente gospodina Kosovca, ja ću poslati dopis jednome
13 od pravnih savjetnika i pokušat ću odrediti raspored s njima s tim u vezi.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Ali ja ću predložiti svojim
15 kolegama da umjesto da Vam daju vrijeme za to u sudnici, da napišete podnesak s
16 tim u vezi, što će nam uštedjeti 30 minuta, ako ne i više, sudskoga vremena koje
17 možemo iskoristiti za nešto drugo. Hvala Vam.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Vi biste htjeli sve?

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne, ne, ne. Ja sam rekao da ću kazati
20 kolegama, da ću predložiti kolegama da se pristupi tome na pisani način, zato
21 što ne bismo htjeli trošiti više sudskoga vremena na raspravu. Ali o tome ćemo
22 Vas obavijestiti kasnije.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, ovako: prošloga tjedna došlo je do ponavljanja Vašega zahtjeva za
2 iznošenje uvodnoga govora, gospodine Josse. Mi smo čuli Vašu argumentaciju, kao
3 i argumentaciju gospodina McCloskeyog. Mi još uvijek moramo donijeti odluku o
4 onoj stvari s Jokićem. No, neovisno od toga, došli smo do zaključka da bez
5 ikakvoga nastojanja da odluka koju donesemo predstavlja bilo kakav presedan za
6 budućnost ovoga suđenja, ili bilo kojega drugoga postupka pred bilo kojim drugim
7 vijećem, mi ćemo Vam odobriti iznošenje uvodnoga govora u trajanju od najviše 45
8 minuta, i to pod uvjetom da se to zadrži isključivo u okvirima uvodnoga govora,
9 a da to ne bude skraćena verzija završne argumentacije.

10 Budući da ste Vi iz Velike Britanije, Vi prilično dobro znate što je to
11 uvodni govor na suđenju, pogotovo zato što se nalazi u kombinaciji, odnosno što
12 nakon toga slijedi izvođenje dokaza. Smatramo da se morate držati toga.

13 Rekavši to, sada možete početi.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Prije nego što počnem, ja bih htio riješiti
15 još jedno pitanje koje zahtijeva malo pozornosti i to prije izvođenja dokaza
16 Obrane gospodina Gvere. A to je, naime, usuglašavanje do kojega smo došli s
17 Tužiteljstvom. Kažem, prije početka izvođenja dokaza gospodina Gvere zato što se
18 to vraća na onaj trenutak kada smo od Vijeća dobili dozvolu za ponovno pozivanje
19 svjedoka Optužbe u vezi s navodima generala Smitha na prisutnost našega klijenta
20 na granici zaštićene zone Žepa.

21 To se nalazi u dokumentu 6D337.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim Vas, pokažite nam taj dokument u
23 elektroničkoj sudnici. 6D337.

24 G. JOSSE: [simultani prevod] I to je, zapravo, informativni izvještaj
25 kako ćemo ga vidjeti istražitelja Tužilaštva Dušana Janca. Radi se o

26

27

28

29

30

1 razgovoru koji je vodio gospodin Thayer s tužiteljevim svjedokom Thomasom
2 Dibbom.

3 Časni Sude, ja ga mogu pročitati naglas, no to, čini mi se, nema smisla.
4 Ja ću zamoliti Vijeće da to pročita kada bude imalo vremena za to, no gospodin
5 Thayer i ja smo se dogovorili da taj dokument može ući kao dokazni materijal u
6 spis, i ja sam ga nedavno razdijelio svim kolegama iz Tužiteljstva.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

8 G. THAYER: [simultani prevod] Hvala. Budući da smo to riješili, ja bih
9 prešao na svoj uvodni govor i, naravno, ja ću dati sve od sebe da ostanemo u
10 okvirima razumljivoga zahtijeva Vijeća koje ste mi upravo iznijeli.

11 Ja bih počeo tako...

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo, molim Vas. Da li Vi želite i
13 dodati bilo kakvu primjedbu na ovo što je gospodin Josse upravo spomenuo kao
14 dogovor s Vama?

15 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ne, ja nisam razgovarao s gospodinom
16 Thayerom, ali, naravno, ja vjerujem gospodinu Josseu kada to kaže; vjerujem mu
17 na riječ.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu.

19 Izvolite, gospodine Josse.

20 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala. Kao što sam i rekao, časni Sude, ja
21 bih se ispričao prevoditeljima te sudskome zapisničaru zato jer su svi, zapravo,
22 zahtijevali da i ja, kao što su to učinili uglavnom svi moji kolege, da njima
23 stavim na raspolaganje tipkanu verziju onoga što ću ja govoriti. Nažalost, ja
24 obično radim s hijeroglifima i rukopis koji je preda mnom je potpuno nečitak. Ja
25 ću nastojati govoriti posebno polako budući da je situacija takva kakva je.

26

27

28

29

30

1 Časni Sude, imajući na umu što Vijeće od mene upravo sada traži, te
2 traži od mene da ovo iznesem kao uvodni govor, a ne kao neku vrstu prvoga koraka
3 u završnome govoru, mi smatramo da se Vijeće pita zašto Obrana gospodina Gvere
4 želi iznijeti uvodni govor kada ne izvodi dokaze, odnosno toliko malu količinu
5 dokaza s tim u vezi. Kako smo već i kazali, časni Sude, temeljem pravila naše je
6 pravo iznijeti takvu izjavu i pravo je našega klijenta da se njegove teze iznesu
7 makar vrlo kratko, i to u ovome trenutku.

8 No, drugo: mi smo željeli iskoristiti ovu priliku da bismo objasnili do
9 kojega stupnja mi namjeravamo prihvatiti pravo, proceduru ovoga Suda kao i opću
10 pravnu logiku koja nam dopušta krenuti ovim putem kojim smo krenuli. Rekao bih
11 vam s tim u vezi sljedeće: nije to laka odluka. To je odluka koju su donijeli
12 general Gvero i njegova Obrana, i to vrlo teško. Dakle, dugo smo razmišljali o
13 toj odluci, i to djelomice zato što smo toliko inzistirali na tome da se ostavi
14 otvorena mogućnost izvođenja barem nekih dokaza što god to dulje bude moguće. S
15 tim u vezi bismo vrlo pažljivo morali promatrati izvođenje dokaza petooptuženoga
16 koje je izvodio njegov odvjetnik. I to je tema na koju ćemo se mi nedvojbeno
17 vratiti prije završetka ovoga suđenja. No, o tome neću govoriti uopće sada. Mi
18 smo smatrali potrebnim stalno promatrati izvođenje dokaza do samoga trenutka
19 donošenja ove ključne odluke.

20 Odluka koju smo donijeli, časni Sude, je bila teška za generala Gveru, i

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 to posebno teška. On je ponosan čovjek, naime, i on ima ono što on smatra vrlo
2 uzornom vojnom službom kako u JNA, tako i u VRS-u. Kako je Vijeće nedavno i
3 vidjelo, gospodin Gvero je čovjek koji aktivno doprinosi svojoj obrani. To smo
4 vidjeli i u intervencijama koje je on iznosio, kada je on govorio. On želi,
5 barem donekle, sudjelovati u ovome postupku. On je potpuno uvjeren u svoju
6 nevinost. To se, naravno, odražava i u njegovom očitovanju o krivici kada je
7 izjavio da nije kriv, te o obrani koja je izvođena u njegovu korist putem iskaza
8 mnogih svjedoka koje je Vijeće saslušalo tijekom zadnje dvije i po godine.

9 General Gvero je čovjek koji je po instinktu i po prirodi želio biti u
10 stanju proglasiti svoju nevinost od samoga vrha i htio bi objasniti Vijeću te
11 javnosti, a možda čak i povijesti, zašto je on nevin, što je on učinio, zašto je
12 učinio to što je učinio i, zapravo, što i nije učinio. No, prije svega, želim
13 pokazati da je on nevin čovjek.

14 Donekle, uz oklijevanje, on je prihvatio savjet svojih odvjetnika da se,
15 zapravo, na ovome suđenju ne radi o tome. I ono kroz što prolazi general Gvero,
16 podsjetilo me na riječi poznatoga engleskog pravника i pisca koji je umro prije
17 tjedan dana, a radi sa Johnu Mortimeru. 1982. godine on je napisao sljedeće, a
18 to se čini vrlo adekvatnim za ono što prolazi general Gvero:

19 "Pravo je poput labirinta kroz koji se klijenta vodi i mora voditi do
20 sigurnosti. To je zbirka stijena i podvodnoga kamenja kroz koje se mora
21 provesti."

22 Naravno, pitanje koje se samo po sebi nameće je sljedeće: Ako je ovo
23
24
25
26
27
28
29
30

1 suđenje, barem u pogledu generala Gvere, suđenje koje se ne tiče toga da on
2 dokaže svoju nevinost, o čemu se onda zapravo radi? Ja ću se vratiti na ovo
3 pitanje za trenutak, ali bih prije toga se pozabavio nečim drugim. Mi, naime,
4 nemamo namjeru ostavljati nekakvo naslijeđe za povijest. Iskreno govoreći, mi ne
5 smatramo da ovo suđenje doprinosi utvrđivanju istine u pravome smislu. Naime,
6 kada se postavlja pitanje što se dogodilo i što se nije dogodilo, mi smatramo da
7 je jednostavna činjenica sljedeća: da forma, procedura te pravo kojim se vodi
8 Međunarodni sud za bivšu Jugoslaviju ne vodi i nema svrhu zadovoljavanja bilo
9 koju od tih funkcija.

10 Postupak i procedura je, naravno, hibridne naravi; to priznajemo. No, mi
11 smatramo da pravila o obliku suđenja kako su se razvila ovdje tijekom zadnjih 10
12 godina, otprilike, su uglavnom kontradiktorne naravi. U tom smislu suđenja se
13 tiču uglavnom tereta dokazivanja i standarda dokazivanja.

14 Što se pak tiče samog generala Gvere, što to zapravo znači? Mi smatramo
15 da to zapravo znači sljedeće: suđenje se tiče optužnice, više točaka optužnice s
16 kojima je suočen te, naravno, da li je Tužiteljstvo uvjeralo Vijeće izvan
17 razumne sumnje u vezi sa svakom točkom optužnice da li je general Gvero kriv ili
18 nije.

19 Tu može doći do ponavljanja povijesti samo djelomice, ali isto tako može
20 se djelomice doći do određenog stupnja ustanovljavanja istine. No, to je tek
21 nusproizvod onoga čime se mi ovdje stvarno bavimo, a to je ispitivanje optužnice
22 onako kako sam ja upravo opisao. Srž ovoga suđenja, njegova svrha i njegova
23 životna snaga je vrijedna da se zapamti.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey.

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Časni Sude, mi slušamo završni govor.
3 Ja bih vrlo rado slušao Johna Mortimera, ali ovo je završni govor. Mislim da je
4 gospođa Fauveau s pravom kazala sljedeće: "Ako se ovome optuženome dopusti
5 iznošenje završnoga govora, ne bi li trebalo dopustiti to i ostalima?" Ako bih
6 mogao čuti činjenice o predmetu, nešto što ima veze sa Srebrenicom, ja bih vrlo
7 rado to saslušao, ali da li su razlozi zbog kojih optuženi neće svjedočiti, da
8 li ovaj Sud može ustanoviti istinu - to su isto zanimljiva pitanja za završni
9 govori.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Mislim da se krećemo upravo u tome
11 pravcu. Mislim da ovo **je** jedna vrsta uvoda. To je osjećaj barem koji ja imam. No
12 nastojmo - hvala Vam na komentaru - no nastojmo ne prekidati odvjjetnika za
13 vrijeme njegova govora. Na kraju krajeva, mi smo mu dali 45 minuta.

14 Gospodine Josse, nastavite molim.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala.

16 Kao što svi znamo, Tužiteljstvo je to koje počinje s izvođenjem dokaza i
17 ono mora dokazati svoje teze. A ja bih se sad konkretno bavio s onim što se
18 događa u predmetu gospodina Gvere. To doslovno znači da optuženi ne mora
19 dokazivati ništa, baš ništa. Vrlo jednostavno, to znači da general Gvero može
20 kazati gospodinu McCloskeyom: Vi ste odlučili mene sjesti na klupu za optuženike
21 i Vi morate dokazati svoje tvrdnje koje iznosite meni na teret. I, naravno, Vi
22 morate to dokazati izvan razumne sumnje.

23 Časni Sude, to su riječi koje se često ponavljaju. No, njihovo precizno
24
25
26
27
28
29
30

1 značenje se ne razmatra uvijek dovoljno po našem mišljenju, niti se dovoljno
2 razumiju.

3 Ja bih Vam dao jedan konkretni primjer. Mi bismo željeli zatražiti od
4 Vijeća da usporedi normu koja se zahtijeva od Tužiteljstva u fazi po pravilu
5 98bis, za razliku od one faze procesa kada se donosi konačna presuda. Ti su
6 standardi stvarno različiti i mi smo pomalo zabrinuti zbog toga zato jer se
7 katkada donosi sud na osnovi nekih argumenata koje je Vijeće čulo od nekih
8 sudionika u suđenju.

9 Al' ne samo zbog toga, nego zato što, kako se Vijeće sjeća, 15. maja
10 prošle godine, 2008., Žalbeno vijeće donijelo je važnu odluku u vezi s
11 privremenim puštanjem na slobodu. Radilo se o trojici optuženika na ovome
12 predmetu. Jedan od njih bio je general Gvero. Primijetiti treba da u svom,
13 djelomice izdvojenom mišljenju, u paragrafu 8, sudac Liu kaže:

14 "Na kraju krajeva, slažem se sa sucom Guneyom da je razlika između
15 odobravanja privremenog puštanja na slobodu prije i poslije odbacivanja zahtjeva
16 po pravilu 98bis bez merituma zato što u toj fazi pretpostavka nevinosti još
17 uvijek nije pobijena."

18 Časni Sude, suci Žalbenoga vijeća kažu, naravno uz dužno poštovanje i
19 vrlo suptilno, da možda većina sudaca nije u cijelosti shvatila presumpciju
20 nevinosti u kontekstu pravila 98bis. I ako je to točno, onda se bojimo da svi ne
21 razumiju tu koncepciju u pogledu pravomoćne presude. Na kraju, i tu se to uklapa
22 u ono o čemu ja sada govorim: pravo optuženoga da ne nastoji dokazivati svoju
23 nevinost, te njegovo nastojanje da izvodi dokaze zato što je to središnji stup

24

25

26

27

28

29

30

1 presumpcije nevinosti podupire ono što sam upravo kazao.

2   Ja, naravno, želim, ako mi se dopusti pozitivno u ovome smislu govoriti
3 o profesionalnim sucima zato što je puno toga učinjeno na ovim suđenjima na
4 osnovi toga što se dokazni predmeti mogu usvajati, a ne isključivati, zato što
5 suđenje vode profesionalni suci. Mi smo, naravno, u prošlosti smatrali da to
6 katkada ne postiže svrhu zato što suci moraju vršiti dvije dužnosti. Dakle,
7 moraju biti i presuditelji prava i presuditelji o činjenicama. Drugim riječima,
8 moraju donijeti odluku o tome da li neki dokazni predmet uvesti u spis ili ga
9 odbaciti, i naravno, kolika težina mu se mora pripisati.

10   No, što se tiče tereta i standarda dokazivanja, bez obzira na sve što
11 sam rekao, mi tvrdimo da su optuženi vrlo sretni što imaju profesionalne suce
12 koji vode ovakva suđenja zato što nedvojbeno, u svakome trenutku daju učinak
13 onome centralnome stupu sustava pravosuđa koji ovdje postoji. Suci će se uvijek
14 adekvatno usmjeriti i svoju pažnju posvetiti standardu i teretu dokazivanja.

15   Osim toga, optuženi su vrlo sretni zbog toga zbog toga što članovi
16 porote bi mogli, a u to nimalo ne sumnjamo, da bi mogli pod utjecajem vanjskih
17 dokaza, morala, političke situacije, osjećaja i tako dalje, mogli bi zastraniti
18 u svojoj zadaći. Mi nimalo ne sumnjamo da vi, profesionalni suci, ne razmišljate
19 tako, te da donosite presudu na osnovi dokaza i na temelju pravila o postupku i
20 dokazima.

21   S timu vezi, časni Sude, Obrana generala Gvere bi željela priznati
22 užasnu sudbinu koju su pretrpjeli muškarci Srebrenice. Naravno, donekle mi u ime

23
24
25
26
27
28
29
30

1 generala Gvere imamo određeni luksuz što to možemo kazati zato što naš klijent
2 nije optužen za genocid, istrebljivanje i masovna ubojstva. No, da se ne pomisli
3 drugačije, mi priznajemo patnje ljudi koji su sve to preživjeli.

4 Imajući to na umu, a to je središnja točka svega pravosuđa i svakoga
5 sustava, patnje žrtava se ne mogu kompenzirati time što se osudi nevini čovjek
6 ili više nevinih ljudi. I, naravno, tu vi morate pokazati svoju hrabrost i
7 profesionalizam s tim u vezi. Jer zato što postoji velika šansa da su neki od
8 ovih ljudi vjerojatno krivi.

9 Ja, naravno, ne priznajem, niti ne sugeriram to za generala Gveru, niti
10 za bilo kojega od drugih optuženika. No, to je logična i istinska primjena
11 tereta i standarda dokazivanja da su većina tih ljudi vjerojatno krivi. A ako je
12 tako, ako se samo smatra da su oni vjerojatno krivi, onda ih se mora osloboditi.
13 Budući da je tomu tako, s pritiscima kojima su suci izloženi na ovim suđenjima,
14 suci moraju pokazati stvarno svoju neovisnost i samostalnost.

15 No, bez obzira na to što je rekao gospodin McCloskey sada, prije svega
16 ovo nije forum na kojem se može komentirati o iznesenim dokazima zato što mi
17 ćemo, naravno, imati priliku za tako nešto kasnije. No, časni Sude, mi bismo
18 željeli dati jedan primjer praktične primjene onoga što ja govorim, kao i onoga
19 što smatram da je adekvatna strateška odluka ovoga predmeta, naime naše odluke
20 da se ne izvode dokazi.

21 Primijetiti treba da je veliki broj svjedoka s popisa generala Gvere po
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pravilu 65ter, zapravo govorio o pitanjima alibija. Ukratko govoreći, a na to
2 sam aludirao prije nego što sam se počeo baviti s navodnom prisutnošću generala
3 Gvere na kontrolnome punktu u Žepi krajem sedmoga mjeseca 1995., kako tvrde
4 Rupert Smith i gospođa Sayer.

5 Stupanj do kojega se to vodi je jedna stvar, a ja o tome neću uopće
6 danas govoriti. No, aksiomatski uz tu tvrdnju ide i to da Optužba mora izvan
7 razumne sumnje dokazati da je general Gvero stvarno i bio tamo. Mi kažemo da
8 jedini postojeći dokaz ne ukazuje na to da Vijeće može doći do toga zaključka.
9 No, u dokaznome materijalu u ovome predmetu imamo zakriven jedan dokazni predmet
10 od 18.09.2007. na stranici zapisnika 15594, a radi se o iskazu generala Škrbića.
11 Njemu su postavljana pitanja u dodatnome ispitivanju, a ispitivao ga je
12 tužitelj; mislim da je to tada bio gospodin Nicholls. Ono što je on kazao bilo
13 je sljedeće, pitanje je bilo sljedeće:

14 "Da li ste ikada razgovarali s generalom Gverom bilo u to vrijeme ili
15 kasnije o tome gdje je bio, što je radio u razdoblju od 10. do 20. jula ili
16 negdje u to vrijeme 1995.?"

17 Svjedok je odgovorio kako slijedi:

18 "Mi stvarno nismo imali vremena za razgovor o tome. Ja sam otišao
19 27.07.1995. u zapadni dio Republike Srpske gdje je situacija na crtama fronta
20 bila vrlo loša, vrlo teška, a general Gvero je već bio tamo."

21 I ono što mi kažemo da je značajno s tim u vezi je sljedeće: znači da
22 Odbrana nije poznavala navode koje je dao general Smith šest nedjelja kasnije,
23 što će reći 30. oktobra. Drugim rečima, u to vreme nitko nije znao da

24
25
26
27
28
29
30

1 je to moglo da bude jedna točka neslaganja.

2 Što se tiče našeg pitanja, dva druga svedoka su se bavili tim pitanjem.
3 Gospodin Mitrović je 2. septembra prošle godine na stranici 25084, i u rezimeu
4 on je rekao da je video generala Gvera u Glamoču 28. jula. Zatim gospodin Masal
5 koji je rekao da ga je video u Drvaru i to je bilo 1. decembra prošle godine na
6 stranici 29081. Zatim su im postavljena pitanja po tom predmetu, po tom pitanju,
7 Odbrana im je postavila pitanja.

8 Kada je Optužba imala priliku da izvrši unakrsno ispitivanje, oni su
9 odabrali da to ne učine.

10 I pred toga da to predstavlja jedno neizvršavanje dužnosti od strane
11 Optužbe prema pravilu 90 /u engleskom transkriptu: "90(h)(2)"/ Pravilnika o
12 postupku i dokazima. To znači da Optužba je dovela sudije u nemogućnost da
13 ispravno sude o tim dokaznim elementima zato što oni nisu pokazali i izneli te
14 elemente jer nije izvršeno unakrsno ispitivanje.

15 Na osnovu ovih dokaznih materijala koje sam pomenuo, mislim da je
16 nemoguće da se sada zaključi i da se sigurno ustanovi da je general Gvero bio
17 tamo gde su general Smith i gospođa Sayer rekla da su oni bili.

18 Uopšte, časni Sude, oni navodi koji su izneti protiv našeg klijenta nisu
19 dokazani, i to su tačke kojima ćemo se mi baviti nešto detaljnije u našim
20 argumentima. Blizu sam kraja svoje argumentacije.

21 General Gvero je želeo da proglasi svoju nevinost, i ja sam rekao da je
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 za njega ceo taj potupak težak. Ipak, on je izabrao - i to treba podvući - za
2 razliku od ostalih optuženih, on je izabrao jedno uvodno izlaganje koje će biti
3 kraće pre nego što svi čuju koje su to tačke optužnice protiv njega.

4   Ukratko, želeo bih da podsetim Pretresno veće da postoji određen broj
5 tačaka koje su u vezi sa ovim uvodnim izlaganjem. Imajući na umu činjenicu da je
6 general Gvero dao svoju izjavu pre 29 meseci; to je bilo 23. avgusta 2006., na
7 stranici 615 transkripta. General Gvero je rekao sledeće:

8   "Časni sudija, hteo bih da kažem da u ovoj optužnici protiv mene jedine
9 istinite činjenice su moje ime, moje prezime, moj datum i mesto rođenja, kao i
10 moj čin i moja pozicija. Nije tačno što je rečeno da sam bio pripadnik
11 zajedničkog kriminalnog poduhvata i da sam se udružio sa bilo kim u počinjavanju
12 nekog zločina. Nije istina da sam bilo koga podsticao da to učini ili da sam dao
13 direktno ili indirektno pomoć u tom smislu. Nije tačno da sam bio počinilac ili
14 da sam učestvovao u izvršenju, u činjenju nekog zločina i da sam na bilo koji
15 način učestvovao u činjenju ratnih zločina."

16   Zatim na stranici ili dve dalje, na stranici 617, on je zaključio svoje
17 napomene sledećim rečima:

18   "Časni sudija, ja sam ubeđen u svoju nevinost, a na Vama je da
19 pristupite suđenju, da odlučite o nevinosti ili krivici. Molim Vas, budite
20 nepristrasni prema meni, ali važno je da nas neko sudi onaj neko ko je iznad
21 nas, i važan je način na koji ćemo biti suđeni. Časni Sude, moja odbrana u ovom

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 postupku će biti zasnovana na sledećem principu: Ja ne želim da budem oslobođen
2 odgovornosti niti da preuzmem odgovornost za dela drugih i nadam se da će
3 Pretresno veće doneti nepristrasnu i pravičnu odluku."

4 Časni sudija, u zaključku moram da kažem da gospodin Krgović i ja, u ime
5 generala Gvera, mi podupiremo njegove reči.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Josse. Da li ste
7 ovim završili Vašu argumentaciju?

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Jeste.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Znači, treba da bude odluka u
10 vezi sa Đukićem. Trebala je da budu ujutro, ali malo kasnimo s tim. Nadam se da
11 ćemo to ubrzati.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Sada bih dao reč gospodinu Haynesu.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li Vam je potrebna pomoć?

14 Gospodine Haynes, gospodine McCloskey, pre otprilike dve nedelje mi smo
15 dobili obaveštenje da je gospodin Haynes želeo da dobije potvrdu od Pretresnog
16 veća pre nego što počne sa predstavljanjem svedočenja njegovog klijenta. I tokom
17 trajanja tog iskaza njegovog klijenta, general Gvero /u engleskom transkriptu:
18 "Pandurević"/ će imati bezgranični pristup o njegovoj odbrani, gospodinu
19 Haynesu. Optužba nije dala primedbe u principijelnom smislu na to.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Kao što znate, postoje drugačije prakse u ovom pogledu. Ja govorim o
2 sopstvenoj praksi. Naravno, ja nisam u svojoj zemlji rođenja i nije ovo prvi put
3 da se postavilo takvo pitanje. Znači, postojala su dva Pretresna veća u drugom
4 predmetu koji su rešavali po ovom pitanju.

5   Sada želimo da čujemo neke argumente. Najpre, gospodin Haynes. Šta Vi
6 podrazumetate pod "bezgraničnim pristupom"? I Vi također, gospodin McCloskey. A
7 na kraju ćemo vam mi reći koji je naš stav po tom pitanju.

8   G. HAYNES: [simultani prevod] Gospodine predsedavajući, kao i Vi, ja sam
9 upoznat sa sistemima gde se ne primenjuje taj sistem. Sasvim je jasno da kada je
10 Žalbeno veće donelo odluku u predmetu Prlić, i kada sam ja to saznao, ja nisam
11 baš bio oduševljen tom odlukom. Međutim, čini mi se, kad se setim ono što je
12 reklo Žalbeno veće, i imam i primerak te sudske odluke kod mene, reč je o
13 principijelnoj izjavi, a koju treba da primeni Pretresno veće u potpunoj
14 diskreciji. A posebno u ovom slučaju oba optužena su mogli da daju dokaze u
15 narednih 12 do 36 sati zato što se smatralo da je to kršenje osnovnih ljudskih
16 prava optuženih jer nije imao pravo na advokata za određeno vreme jer su mu
17 potrebne informacije koje proističu iz ovog ispitivanja.

18   Kada je u pitanju predmet generala Pandurevića, vreme /prevod engleskog
19 transkripta: "koje će on svedočiti"/ je predugo, šest nedjelja. Tokom tog
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 perioda je neizbežno da u jednom ili nekom drugom trenutku on možda poželi da
2 meni da neka dokumenta. A ja sam spreman da posvetim veliki deo mog uvodnog
3 izlaganja ovoj tački. Ukoliko će tokom četiri sata da svedočite, dakle potrebno
4 je isto tako da imate određeno vreme za odmor. Isto tako je potrebno vreme koje
5 će optuženi posvetiti da razgovara sa svojim advokatom.

6 Ja sam takođe želeo da pojedini članovi mog tima mogu svakodnevno da
7 dobiju od njega bilo kakvu dokumentaciju koja će biti praćena bilo kakvim
8 komentarom koje on smatra neophodnim. I to bi se učinilo tokom jedne kratke
9 posete, možda čak i ovde na samom suđenju, u okviru suda. Kada je u pitanju
10 žalbena odluka u predmetu Prlić, mislim da nije pogrešno da u okviru ovoga suda
11 se to traži. Mislim da to je sasvim prikladno, jer u suprotnom značilo bi
12 izolovati osobu od mogućnosti da ima pomoć Odbrane /prevod engleskog
13 transkripta: "tijekom jednog dužeg razdoblja"/.

14 Što se mene tiče, to je bilo činjenično stanje, i to je nešto što je
15 prihvaćeno. Ja neću insistirati na tome. Znamo da imamo dobre odnose u ovom
16 predmetu, ali ponekad možemo pomisliti da je nešto prihvaćeno zato što smo o
17 tome razgovarali u vrlo neformalnim okolnostima. I na taj način mi možemo možda
18 da pokušamo razumemo stav Optužbe. Možda treba da se izvinim; možda to pitanje

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zahteva da se sagleda na jedan precizniji ili formalniji način.

2 I ukoliko sam loše razumeo stav, i na osnovu kontakata o kojima sam
3 govorio, ukoliko mi budu odbijeni kontakti sa generalom Pandurevićem, u tom
4 trenutku bi trebalo napraviti možda jednu pauzu da bismo videli kako ćemo dalje
5 postupiti u bližoj budućnosti.

6 Traženo je od nas da brže delujemo nego što želimo i mi smo brzo
7 reagovali kako bismo bili spremni, ali što se nas tiče, to je bilo uslovljeno u
8 odnosu na ono što sam ja tražio.

9 Ja ću tu pokušati da Vam pomognem, ali ja ću slušati ono što gospodin
10 McCloskey hoće da kaže.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey.

12 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam iznenađen. Ja slušam
13 o čemu se govori u sudnici. Ne poznajem u detaljima odluku koju je donelo
14 Žalbeno veće. I naravno, što se tiče samog kontradiktornog /prevod engleskog
15 transkripta: "akuzatornog"/ sistema, cilj je da se dokaže istina, a suština
16 jeste da se unakrsno ispita svedok, svedok koji nema pitanja i ne daje odgovore
17 /kako je prevedeno/. Kada je prisutan svedok, on je tu da odgovara na pitanja
18 Odbrane i na pitanja Optužbe, i u tom smislu može da se vodi razgovor između
19 svedoka i advokata, može da naruši takvu situaciju.

20 Ukoliko postoji takva praksa s unakrsnim ispitivanjem brojnih svedoka,
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tu se događaju neke stvari i bitno je da se prenose određeni elementi. I ja bih
2 voleo da imam mogućnost da razmislim o tome, ali naravno na vama je da odlučite
3 da li možete da odobrite takvu proceduru. Ali ja bih voleo da imam mogućnost da
4 o tome malo više razmislim.

5 Moja neposredna reakcija je što sam iznenađen. Da li možda moja memorija
6 me navodi na to da budem začuđen, ali naravno da sam zaboravio mnogo toga što se
7 dogodilo tokom ovog suđenja. I ja sam spreman, dakle, na kompromise. Možda biste
8 mogli da omogućite gospodinu Haynesu i generalu da tokom dan ili dva razgovaraju
9 po jednom pitanju i koji bi bio u skladu sa odlukom Žalbenog Veća. To je ono što
10 sam hteo zasad da kažem.

11 I ja bih zamolio da dobijem pauzu od 30 minuta kako bih mogao da
12 sagledam, dakle, da pogledam odluku Žalbenog veća.

13 GĐA SUDIJA PROST: [simultani prevod] Gospodine Haynes, ja bih htjela čuti
14 kakav je precizan Vaš stav u vezi s neograničenom pristupu Vašem klijentu.
15 Naime, znači li to da razgovori s Vašim klijentom mogu biti u vezi s bilo kojom
16 temom i u vezi s njegovim iskazom? Da li znači da Vi tražite potpuno neograničen
17 pristup? Jesam li u pravu?

18 G. HAYNES: [simultani prevod] Da.

19 GĐA SUDIJA PROST: [simultani prevod] Hvala.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [Sudije vijećaju]

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Slučajno, kako bismo Vam olakšali posao,
3 odluka Žalbenoga vijeća u predmetu Prlić je od 05.09. ove godine i mi Vam možemo
4 dati jedan primjerak ako Vam treba hitno. To je prvo.

5 Drugo, zahtjev gospodina Haynesa koji obuhvaća još jedan zahtjev; naime,
6 da se sjednice skrate sa sat i pol na sat i 20 minuta - to je jedan zahtjev koji
7 je do mene došao 14.01. ove godine. Dakle, to je toliko koliko za sada znamo.

8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mi nismo uopće znali za to. E, sad,
9 jesmo li trebali znati ili nismo, to je zanimljivo pitanje. No, ovo je prvi glas
10 nama.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Imate 30 minuta. Ako Vam treba
12 više, obavijestite nas molim, a mi ćemo onda prilagoditi pauzu sukladno tome.
13 Pauza 30 minuta.

14 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

15 ... Početak pauze u 9.58h

16 ... Sjednica nastavljena u 10.35h

17 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Izvolite sjesti.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nastavit ćemo tamo gdje smo stali. Tko
19 bi htio još nešto dodati onome što je već izrečeno? Gospodine McCloskey, možda
20 Vi?

21 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, gospodine predsjedavajući, ja sam
22 uspio vidjeti da li se radi samo o mome sjećanju ili o čemu drugome. No, to nije
23 zapravo stvar na koju me bilo tko upozorio tijekom zadnjih nekoliko tjedana. Ja
24 ne sumnjam u gospodina Haynesa; mi smo puno razgovarali na terasi i o teškoćama
25 s kojima se svjedok suočava dok svjedoči, i to već dugo vremena. No, ovo je

26

27

28

29

30

1 ključna stvar. I ova odluka žalbenoga vijeća, ja zapravo tu vidim koliko je
2 važna uloga koju Raspravno vijeće ima u svemu ovome, a to je meni sve skupa
3 prilično novo.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da.

5 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] I upozorenje koje mi je dao gospodin
6 Haynes s tim u vezi, možda ako se to ne razriješi povoljno za njega, možda će
7 doći do prekida u suđenju. No, nažalost, mi se nalazimo u situaciji koja je. Jer
8 mislim da je jednostavno jako važno to riješiti i mislim da moramo da
9 zaslužujemo u idealnom svijetu bolju šansu. Iako, naravno, ja sam zadovoljan s
10 time što je Vijeće imalo vremena razmisliti o tome zato što i vi nosite teret u
11 vezi s time više nego ja. No, htio bih vam kazati nekoliko stvari iz perspektive
12 Tužiteljstva.

13 Prvo, ja sam razgovarao kratko s timom Optužbe iz predmeta Prlić. Nijedan
14 optuženik u tom predmetu nije svjedočio. Prema tome, nije bilo nikakvih uputa u
15 vezi s time, koliko se bilo tko sjeća. To se, naime, pojavilo - kao što znate,
16 sustavi su različiti - i nekakvo savjetodavno mišljenje koje je izdalo Sudsko
17 vijeće, kao što znate, u sustavu odakle ja dolazim, takva mišljenja, općenito
18 govoreći, nisu dopuštena. No, to je poduprlo i Žalbeno vijeće koje se time
19 bavilo. Ja svakako iz odluke žalbenoga vijeća vidim da optuženi može održavati
20 kontakt sa svojim odvjetnikom, ali da se ne može u cijelosti ograničiti. No,
21 vaša je dužnost, časni suci, odlučiti mogu li se postaviti kakve restrikcije i
22 ako da, koje na takav kontakt.

23 Kada pogledam što piše - mislim da sudac Schomburg govori o tome, on ne
24 bi želio da postoji neadekvatan kontakt. Ali, mi ne možemo kazati što je on time

25

26

27

28

29

30

1 zapravo mislio. Ja sam siguran da smo mi svi pročitali ono što sudac
2 Shahabuddeen i sutkinja Vaz s tim u vezi, koji shvaćaju ovaj problem Raspravnoga
3 vijeća i koji kažu: "Odvjetnik nema pravo savjetovati optuženika koji svjedoči o
4 tome kako će odgovarati na pitanja i na čitav niz pitanja." Meni se čini da je
5 to izjava kojom se zapravo ne smije voditi svjedoka. A vođenje svjedoka se
6 pojavljuje u puno različitih oblika i na puno različitih načina.

7 Razmišljajući o svemu ovome, ja bih također - naravno prije nego što
8 donesete konačnu odluku s tim u vezi - bilo bi dobro da nam gospodin Haynes da
9 još malo više podataka o tome što on zapravo traži. Jer on svakako hoće potpunu
10 slobodu da može sasvim slobodno razgovarati, savjetovati, raspravljati o
11 strategiji kao što bi i mogao prije nego što optuženi počne svjedočiti.

12 Jedan komentar koji je kazao je rekao da general Pandurević želi skrenuti
13 pažnju na neke stvari. General Pandurević svakako puno toga zna o ovome
14 predmetu, ima vrlo vjerodostojno znanje predmeta i on će svakako moći - on zna i
15 pravila - moći ćemo mu dopustiti da objasni svoj odgovor. On će biti u
16 mogućnosti kazati, Gospodine Haynes u vezi s tim pravilom ili s onim pravilom,
17 ja bih Vam skrenuo pozornost na to i to.

18 Naravno, optuženi ima pravo govoriti u svoju obranu; to pravila
19 dopuštaju. A njegova Obrana će omogućiti gospodinu Pandureviću slobodu ako želi
20 na nešto skrenuti pažnju ili ne.

21 E, sad, hoće li on biti u stanju ili hoće li moći ukazati gospodinu
22 Haynes na, recimo, nekakav leksikon Jugoslavenske narodne armije? Žalbeno vijeće
23 kaže da se to ne može učiniti i ja se s time slažem. Ja mislim da on ne bi smio
24
25
26
27
28
29
30

1 biti u mogućnosti postavljati ona pitanja koja se odnose na iskaz ili na temu
2 iskaza. Ja smatram da vaše upute s tim u vezi moraju biti savršeno jasne. Mora,
3 dakle, postojati nalog, mora postojati kristalno jasan nalog. General Pandurević
4 je vrlo dobro upoznat sa svim sljedećim nalozima i on će moći tako raditi; ja u
5 to nimalo ne sumnjam.

6 Moj bi zahtjev bi da se ne dopusti kontakt uopće nakon što završi
7 ispitivanje u glavnom ispitivanju. Dakle, za unakrsno ispitivanje ja hoću da
8 vrijede pravila kao i za sve ostale, da kontakta uopće nema, osim u slučaju da
9 se pojavi nešto što nema nikakve veze sa svjedočenjem i u tom slučaju da
10 gospodin Pandurević ili gospodin Haynes upute zahtjev Sudu u vezi s nečim što
11 treba; recimo osvjetljenje u njegovoj ćeliji ili bilo što slično tome.

12 Isto tako, rekao bih da ukoliko gospodin Haynes želi razgovarati s
13 generalom ili ako general hoće razgovarati sa gospodinom Haynesom o temi
14 svjedočenja, onda bi trebalo da oni najmanje upute zahtjev vama, tako da i vi
15 vidite o čemu se radi, o čemu će oni razgovarati. Inače, mislim da bi trebalo
16 donijeti nalog na temelju odluke ovoga Žalbenoga vijeća da se ne razgovara o
17 sadržaju iskaza, te da se ne bude u neprimjerenome kontaktu. Mislim da je to
18 apsolutno adekvatan način rada. Jer što širi bude takav kontakt, bit će ga teže
19 održavati adekvatnim. Naravno, to nama otvara mogućnost unakrsnoga ispitivanja.
20 Naravno, pitanje, recimo, Vi ste se vidjeli tijekom pauze, pa ste Vi s njim
21 razgovarali o tome i tome, i takve stvari.

22 Oprostite, ja možda nisam sasvim jasan, ali takva se situacija pojavila.
23 Dakle, ukupno govoreći, ja nemam prigovora na njihov kontakt za vrijeme glavnoga
24 ispitivanja, nemam prigovora na to da razgovaraju o stvarima koje nemaju veze sa

25
26
27
28
29
30

1 temom iskaza ili sa samim iskazom, a i s iskazom ukoliko ne dobiju vaše
2 odobrenje za to; i naravno ako dobiju određene smjernice u tom pogledu. A
3 zahtijevam da se onemogući kontakt između njih dvojice nakon što završi glavno
4 ispitivanje.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Imam ja nekoliko pitanja za gospodina
7 McCloskeyog prije toga.

8 Ako se pojavi neko konkretno pitanje za vrijeme glavnog ispitivanja, zar
9 to nije povezano sa strategijom obrane?

10 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Nisam siguran da sam u cijelosti
11 razumio. Komunikacija za vrijeme svjedočenja? Ja smatram da većina kontakata za
12 vrijeme iskaza ima veze sa strategijom obrane, i ja mislim da to i stoji u
13 okviru onoga što je kazao sudac Shahabuddeen: ne da se indicira na koji način
14 davati odgovor na pitanja.

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ali ja mislim da gospodin Haynes ni nema
16 namjeru voditi ili savjetovati svojega klijenta o tome kako odgovarati na
17 pitanja. Ali on je ljudsko biće. On može možda zaboraviti, možda postaviti neko
18 pitanje, ili za vrijeme samoga iskaza može se dogoditi bilo što zbog, recimo,
19 intervencije sudaca ili nečega drugoga. Dakle, može se pojaviti potreba da se
20 spomene neko drugo pitanje.

21 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja se s time i slažem. I ja sam zato i
22 rekao ono što sam kazao. General ima veliko znanje i gospodin Haynes se nikako
23 neće sjetiti svega što bi general htio kazati. Ali general ima mogućnost to
24 spomenuti u sudnici i kazati: ja mislim, osim onoga što ste me sada pitali da
25 neko pravilo ili dokument koji se odnosi na Ustipraču također govori o... možda

26

27

28

29

30

1 ste to zaboravili. Ili nešto tome slično. I onda, ako se tu učini privatno, iza
2 zatvorenih vrata, to bi onda bilo možda nešto kao što se događa prije samoga
3 suđenja. Mislim da bi to bilo dovoljno. Mi smo sasvim dovoljno kazali šta o tome
4 mislimo.

5 Mislim da ne moramo dalje više o tome govoriti. Radi se, zapravo, o
6 jednoj jako sivoj zoni i vrlo nejasnome području i mislim da bismo trebali
7 pokušati to ograničiti kako ne bismo stalno raspravljali o tome što je
8 strategija, a što je srž samoga predmeta.

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Drugo pitanje: Vi ste tražili da se
10 onemogući kontakt nakon što završi glavno ispitivanje. A što nakon unakrsnog
11 ispitivanja ili tijekom dodatnog ispitivanja?

12 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Pa, možda još i više neko u unakrsnom
13 ispitivanju zato što je to onda prilika da se razrađuje strategija, te da se
14 onda ona i mora razrađivati. Kako biste Vi da general i njegov glavni odvjetnik
15 ne razgovaraju o strategiji? Kako se uopće može tražiti da se to ne učini? To
16 jednostavno ne bi bilo moguće. Bilo bi puno bolje kazati: Dobro, pred ovim Sudom
17 imamo pravo određivati strategiju u dodatnom ispitivanju. Treba s tim u vezi
18 biti iskren.

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pomozite mi još malo u vezi sa ovim
20 dijelom iz odluke u Prliću gdje žalbeno vijeće kaže da je zabranjeno
21 razgovarati, na primjer, o pravilu 65 Pravila službe JNA.

22 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Pa to je samo moj primjer za to kada se,
23 recimo, može početi voditi svjedoka. Ograničenje koje ja vidim u odluci
24 žalbenoga vijeća je ono što je rekao sudac Schomburg da se ne dozvoljava
25 neadekvatna komunikacija, a sudac Shahabudden i sutkinja Vaz definiraju što bi

26
27
28
29
30

1 to bilo neadekvatno. To je ono što sam ja tu htio kazati.

2 Ja se slažem s Vama da se može dogoditi da optuženi misli da treba dati
3 više detalja ili da mora spomenuti nešto što je odvjetnik zaboravio. Ja bih
4 rekao da on to može učiniti i s mjesta za svjedoke, a ne treba o tome
5 razgovarati privatno, što bi moglo dovesti do početka vođenja nekakve
6 strategije.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dobro. Sutkinja Prost, čini mi se, ima
8 jedno pitanje.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Sutkinjo Prost, nadam se da Vam nisam
10 isključio mikrofon.

11 GĐA SUDIJA PROST: [simultani prevod] Hvala.

12 Gospodine McCloskey, samo jedno pitanje, a mislim da i znam odgovor na
13 osnovu onoga što ste kazali. Pretpostavljam da je Vaš stav da ukoliko mi
14 odobrimo zahtev gospodina Haynesa za ovaj kontakt, da biste onda Vi mogli biti u
15 mogućnosti voditi unakrsno ispitivanje o svakome kontaktu, a inače bi taj i
16 takav kontakt bio privilegirani između odvjetnika i klijenta.

17 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] U prvome dijelu, da. Ja bih volio biti u
18 mogućnosti voditi unakrsno ispitivanje o svakom takvom kontaktu, ali mislim da
19 kada optuženi počne svjedočiti, mislim da mogu pitati što je on razgovarao s
20 odvjetnikom u vezi s nekom temom, ali ne znam hoće li mi to uopće trebati. Morat
21 ću vidjeti kakve su okolnosti, što se događa.

22 Ali, ako to pustimo po strani, da, ja bih volio da mi se da prilika da
23 unakrsno ispitujem o tome o čemu je on razgovarao sa svojim odvjetnikom. I to
24 me, zapravo, dovodi usred ove situacije u kojoj se zadire u privilegirani odnos
25 klijenta i odvjetnika, što zapravo nije nešto u što bih se ja želio uplitati. Ja

26

27

28

29

30

1 nisam siguran da li etička pravila kakva su na snazi u Kaliforniji meni
2 dopuštaju tako što, ali ako svjedok svjedoči svojom voljom, ja bih volio to
3 riješiti sudskim nalogom.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ima još jedna stvar koju bih Vas pitao.
5 Radi se, naime, o paragrafu 16 odluke u predmetu Prlić. Ja to radim upravo zato
6 što za vrijeme Vaše argumentacije, Vi ste se konkretno bavili pitanjem
7 strategije za vrijeme dodatnog ispitivanja i nakon što završi unakrsno
8 ispitivanje. Dakle, kada dođemo do one faze da se postavljaju dodatna pitanja.
9 Točka 16 ove odluke koja se čini temeljem odluke Žalbenoga vijeća kaže:

10 "Kada se razmatra ovo, Žalbeno vijeće mora uzeti u obzir veličinu,
11 složenost i duljinu suđenja pred Međunarodnim sudom. Optuženik se mora često
12 konzultirati sa svojim odvjetnikom za vrijeme suđenja u vezi s adekvatnom
13 strategijom obrane ili u vezi sa značajem onoga što se događa u sudnici.
14 Oduzimanje ovoga prava na neki dulji vremenski period moglo bi potencijalno
15 ugroziti jedno od najvažnijih osnovnih prava optuženoga te ugroziti integritet i
16 pravičnost postupka u cijelosti."

17 Žalbeno vijeće dalje govori o trajanju eventualnih svjedočenja Praljka i
18 Petkovića, i s pravom je o tome govorio gospodin Haynes. U to vrijeme bilo je
19 procijenjeno da će ono trajati puno manje od onoga koliko bi trajalo svjedočenje

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 gospodina Pandurevića.

2   Ja bih htio da mi odgovorite najprije na ovo pitanje. Drugim riječima, Vi
3 ste, izgleda, sagradili argumentaciju na tome da ne bi trebalo biti nikakvoga
4 uplitanja u vezi sa strategijom, te da bi trebalo postaviti restrikcije na
5 kontakt. Ali, čini se da je Žalbeno vijeće, zapravo, sasvim dijametralno
6 suprotno o tome govorilo, o tome pristupu. Što Vi o tome imate za reći?

7   G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mislim da Žalbeno vijeće nema nikakvih
8 problema u vezi s neadekvatnim kontaktom između klijenta i njegova odvjetnika. U
9 suštini nemam ni ja. Ja imam samo prigovor na određivanje strategije na razgovor
10 o predmetu i na pripremu za to. A to je nešto što ni Žalbeno vijeće ne želi
11 vidjeti da se događa. Problem je, naime, to veliko sivo područje, ta velika siva
12 zona. Uvelike zbog ove izjave, ja ne bih imao prigovora na kontakt za vrijeme
13 dugoga glavnog ispitivanja.

14   Zapravo, gospođa Stewart me podsjetila da dok je gospodin Butler
15 svjedočio u predmetu Krstić, on je bio zaposlen na Sudu, a mi smo dobili nalog
16 da s njim možemo razgovarati o drugim stvarima. Jednostavno je nezamislivo da se
17 ne može s nekim razgovarati o drugim stvarima, pa na to nisam ni iznosio
18 prigovor. No, ako oni sjede i razgovaraju o tome hoće li obraditi ovu ili onu
19 temu, to su naime oni radili već prije puno vremena dok su se pripremali. Ako
20 oni mijenjaju strategiju usred ispitivanja, to je, naravno, vještina odvjetnika.
21 Vi to mijenjate s njime, postavljate mu pitanja i idete dalje. Vi se ne biste
22 smjeli sastajati i razmatrati kako učiniti taj posao, i to posebice u unakrsnom

23
24
25
26
27
28
29
30

1 ispitivanju, rekao bih.

2   Za vrijeme dugog glavnog ispitivanja, ne bih imao prigovora na to da oni
3 raspravljaju o osnovnim stvarima, a ako se pojavi nešto iznimno u vezi s
4 predmetom, onda nema nikakvoga problema da se u vezi s time obrate Vijeću, čak i
5 *ex parte*. No, inače, bojim se da se onda otvara mogućnost davanja savjeta od
6 strane odvjetnika tijekom cijeloga svjedočenja. Možda je to tamo kamo mi,
7 zapravo, želimo otići u ovoj instituciji, ali sa stanovišta tužitelja, uvijek
8 znamo kakva su pravila, dobro pripremljen odvjetnik dobro pripremljen svjedok, i
9 to je to.

10   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine McCloskey.

11   Gospodine Bourgon, izvolite.

12   G. BOURGON: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Dobro jutro,
13 gospodine predsjedavajući. Gospodine predsjedavajući, ja s oklijevanjem ulazim u
14 ovu raspravu, no mislim da je važno da Vijeće shvati sljedeći stav barem jednoga
15 od suoptuženika u ovome predmetu.

16   Gospodine predsjedavajući, zahtjev kolege otvara prilično osjetljivo
17 pitanje budući da imamo sedam optuženih na ovome suđenju, a suoptuženi nisu,
18 zapravo, cijelo suđenje vodili sa istom taktikom. Možda se mogu pojaviti
19 određena pitanja tijekom iskaza generala Pandurevića koja bi bila zanimljiva za
20 druge optužene na ovome suđenju.

21   Gospodine predsjedavajući, s jedne strane ja se u cijelosti slažem s
22 kolegom Haynesom i njegovim zahtjevom u kojem kaže da ako mu se uskrati svako
23 pravo pristupa, to ne bi bilo u redu, a to bi išlo i nauštrb prava optuženih,

24

25

26

27

28

29

1 osnovnih prava optuženih pred ovim sudom. S druge, pak, strane, držim da
2 svjedok, svaki svjedok koji je u situaciji ili se moguće može naći u situaciji
3 da ga se vodi tijekom ispitivanja, a posebice tijekom unakrsnog ispitivanja,
4 koliko ja shvaćam, časni Sude, to mijenja narav iskaza svjedoka pred ovim sudom.

5 U svojoj odluci, Žalbeno vijeće govori o mogućnosti da suoptuženi, a
6 naravno i tužitelj unakrsno ispita optuženoga koji odluči svjedočiti, te da se
7 istraži što se eventualno događalo između odvjetnika i klijenta dok su se
8 pripremali za vrijeme samoga predmeta. Međutim, mi smatramo da djelotvornost
9 unakrsnoga ispitivanja, i za osobu koja vodi unakrsno ispitivanje, kao i za suce
10 koji ocjenjuju to unakrsno ispitivanje, je zapravo činjenica da optuženi mora
11 sam, samostalno odgovarati na pitanja bez poticaja na bilo koji način za vrijeme
12 unakrsnoga ispitivanja.

13 Zbog svih ovih razloga, gospodine predsjedavajući, naš pristup je sličan
14 pristupu Optužbe, ali uz malo veću marginu. Mi smatramo da za vrijeme glavnoga
15 ispitivanja treba odobriti zahtjev kolege u cijelosti, da mora biti slobodan
16 potpuno, imati kontakt sa generalom Pandurevićem za vrijeme glavnog ispitivanja.
17 To, zapravo, ispunjava dva cilja. Prvo, omogućit će generalu Pandureviću da
18 iznese najbolju svoju obranu, a ja smatram da je važno da on dobije priliku
19 iznijeti sve svoje teze za vrijeme glavnog ispitivanja. Međutim, tijekom
20 unakrsnoga ispitivanja - tu se slažemo s Tužiteljem - ne bi trebalo biti
21 nikakvoga kontakta između optuženoga i odvjetnika, osim ako to ne bude na
22 zahtjev optuženoga, u kojem se konkretno navodi zbog čega mu treba, dakle zbog

23
24
25
26
27
28
29
30

1 kojih razloga treba stupiti u kontakt sa svojim odvjetnikom tijekom unakrsnog
2 ispitivanja. A to omogućuje da se nadovežem na pitanje suca Kwona, koje je
3 upućeno tužitelju; za nas bi to značilo i dodatno ispitivanje.

4 Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Bourgon, Vi ste upravo
6 spomenuli nešto... Ja ću upravo spomenuti nešto drugo u slučaju da biste željeli
7 razmisliti još o onome što ste kazali. Naime, procjena gospodina Haynesa za
8 glavno ispitivanje je otprilike 30 sati. Procjena tužitelja za unakrsno
9 ispitivanje je također 30 sati. Onda imate 4 sata, a Obrana gospodina Beare ima
10 8.5 sati, pa ako zbrojite sve ostale, imate još par sati. Dakle, govorimo od 30
11 plus 12 plus 2-3. Dakle, mi govorimo o ukupno 45 do 48 sati unakrsnog
12 ispitivanja u toj fazi. Pa će onda doći na red dodatno ispitivanje,
13 pretpostavljam, što će dodati još bar par sati, barem po mojoj skromnoj
14 procjeni. I onda se opet vraća ono načelo koje je Žalbeno vijeće razmatralo
15 konkretno u točki 16 svoje odluke.

16 Drugi stup na kojem počiva odluka Žalbenoga vijeća je presumpcija kojom
17 se Raspravno vijeće mora voditi, naime da svaki pristup ili svaki kontakt ili
18 konzultacija između odvjetnika i optuženoga, u ovom slučaju svjedoka, je
19 adekvatna. Dakle, polazi se od premise - osim, naravno, ukoliko se ne dokaže
20 suprotno - da svaki takav kontakt, svaki kontakt, svaka suradnja spada u okvire
21 adekvatnog. Meni to u velikoj mjeri ovisi o tome o čemu optuženi svjedoči, o
22 njemu ovisi to. I, naravno, prvenstveno o njegovom odvjetniku.

23 To smo već i vidjeli u mišljenju suca Shahabudeena i sutkinje Vaz. Oni
24
25
26
27
28
29
30

1 su osjetili potrebu objasniti što je to, znači, "adekvatno" prema njihovom
2 mišljenju, a što nije.

3 Dakle, ja mislim da se ovime zapravo nameće Vaša izjava, osim onoga što
4 ste nam sve kazali, gospodine Haynes. Mislim da bi bilo od velike pomoći da nam
5 Vi otvoreno kažete što Vi smatrate adekvatnim kontaktom, a što smatrate
6 neadekvatnim kontaktom.

7 Izvolite, gospodine Haynes.

8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izvinite što Vas prekidam.

9 Hteo sam da postavim jedno pitanje gospodinu Bourgonu. Zaboravio sam da
10 postavim to pitanje gospodinu McCloskeyju.

11 Što se tiče navođenja koja su proistekla i tokom unakrsnog ispitivanja...
12 Reč je o hipotezi, ali možda Odbrana otkrije neke elemente koji su vrlo lični
13 koje bi želela da sakriju, ali možda o to me treba da razgovaraju. I šta biste
14 Vi rekli kao odgovor na tu hipotezu.

15 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala Vam za Vaše pitanje.

16 Najpre, ne nameravamo da zabranimo bilo kakva pitanja tokom unakrsnog
17 ispitivanja. Znači, nećemo razgovarati o tome šta je moguće, a šta nije moguće.

18 Ukoliko optuženi želi da razgovara o nekim efektima, optuženi je
19 slobodan. Ali, ukoliko Pretresno veće mora da zna da ukoliko on traži pravni
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 savet od svoje Odbrane, u tom smislu usvajanje i strategija je potpuno različita
2 stvar.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ili da mu se daju instrukcije?

4 G. BOURGON: [simultani prevod] Apsolutno, časni sudija. Pretresno veće je
5 reklo da se omogućavaju kontakti između odbrana i optuženih. Ja sam u potpunosti
6 suglasan s tim. Možda će i tokom glavnog ispitivanja imati kontakte. Ali meni je
7 stalo do toga da unakrsno ispitivanje bude vrlo efikasno. Sudije će videti šta
8 ima da ponudi optuženi u okviru svoje izjave, i koje to elemente usporava tokom
9 unakrsnog ispitivanja.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Bourgon.

11 Gospodine Haynes.

12 G. HAYNES: [simultani prevod] Nadam se mi nećete zameriti što imam
13 potpuno drugačiji početak. Nije srećno što se ovo pitanje predstavlja na ovakav
14 način. Ne znam da li ćemo uspeti da napredujemo kao što sam to danas želeo kada
15 sam došao jutros u sudnicu.

16 Odluka Žalbenog vijeća u predmetu Prlić po meni je pravna izjava u vezi
17 sa ovim Međunarodnim sudom. Ona je doneta 5. septembra prošle godine. Tada

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 spisak 65ter za Vinka Pandurevića je predstavljen i njegovo ime se pojavilo u
2 vidu svedoka.

3 Ja ću ići i van toga, ali jednostavno sam iznenađen da visoki predstavnik
4 Tužilaštva nije smatrao da je neophodno da se informiše o toj odluci, a dok je
5 znao da jedan od optuženih, odnosno najmanje dvojica bi mogli da svedoče u tom
6 predmetu. I dobro se sećam razgovora koji je vođen tada. Ukoliko treba podsetiti
7 gospodin McCloskeya, mogli bismo da uzmemo beleške u vezi sa dokazima. Ali,
8 naravno, prihvatam činjenicu da svima ponekad pamćenje nije najbolje.

9 I možda bih mogao da kažem da je to bila greška što nije podnet zahtev
10 nekoliko nedelja ranije, ali kao što znate, gospodine predsedavajući, više
11 događaja je bilo od Božića i čini mi se da je trebalo pomenuti tu stvar Vašem
12 pravnom savetniku /prevod engleskog transkripta: "prije otprilike dve
13 nedjelje"/. I još neku stvar koju je trebalo reći, nije bila samo jedna stvar
14 koju je trebalo reći suprotnoj strani. I ukoliko reći da sam bez ograničenja
15 mogao da imam pristup svom klijentu tokom njegovog iskaza, i da je to moglo da
16 predstavlja jedan problem, trebalo je postaviti ranije to pitanje. I da dodam da
17 to može da ima uticaja na moju procenu vezano za elemente u predmetu Gvero.

18 Nažalost, stvari su se tako dogodilo. Pre nego što odemo dalje, mi moramo
19 da budemo apsolutno sigurni u to kakva će biti situacija, kakva će biti

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pozicija, i pretpostavljam da ćete Vi o tome raspravljati i možda ćete također
2 doneti odluku da argumeti budu napismeno dostavljeni kako bi strane mogle dobro
3 da shvate kakva je situacija, kakva je pozicija.

4 Ja neću da dajem instrukcije generalu Pandureviću, i mislim da možete da
5 pođete od tog principa da ja nemam ni najmanju nameru, ali on je došao jutros
6 ovde znajući da tokom svog iskaza i tokom celog trajanja iskaza on je imao pravo
7 da razgovara o strateškim pitanjima i elementima njegovog iskaza, jer mi se čini
8 nesumnjivim da je to ono što je odobrili Žalbeno veće u predmetu Prlić.

9 I ja moram da kažem da sam potpuno iznenađen čuvši reči gospodina
10 Bourgona i McCloskeya, a reč je o tome da je trebalo da osporite to izolovanje
11 od njegove Odbrane. (redigovano)

12 (redigovano)

13 (redigovano)

14 (redigovano)

15 (redigovano)

16 (redigovano)

17 (redigovano)

18 (redigovano)

19 (redigovano)

20 (redigovano)

21 (redigovano)

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 I sada želim da se vratim na ono što sam govorio na početku. Ja neću
2 davati instrukcije generalu Pandureviću, i Vi treba da počete od tog principa.
3 On ima sa sobom niz dokaznih materijala i ponekad se može dogoditi da tokom
4 glavnog ispitivanja treba dodati neki dokument, povući neki dokument, odlučiti
5 da se ne raspravlja o ovom ili onom pitanju. A što se tiče tih pitanja, on mora
6 da ima pravo da razgovara sa mnom.

7 Kao što sam rekao, ja nemam nameru da s njim razgovaram svakodnevno, i u
8 tom smislu dajem vam potpunu sigurnost da će moji kontakti biti potpuno
9 prikladni. Ali od vas zahtevam da sada utvrdite da to nije neograničeno, da
10 odobrite kontakte bez ikakvog ograničenja tokom trajanja njegovog iskaza u
11 celini. I od vas zahtevam da ne tražite da to ne bude izričiti zahtev.

12 Način na koji se postavlja ovo pitanje nas iznenađuje sve, ali ukoliko
13 želite da vam dam svoj doprinos po bilo kom drugom osnovu, ja sam spreman da to
14 učinim.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Haynes, da li biste mogli da
17 nam opišete na malo detaljniji način tu potrebu da imate kontakte sa Vašim
18 klijentom tokom unakrsnog ispitivanja? Ja Vam postavljam to pitanje. Ja ne želim
19 da Vam kaže da će ti kontakti učiniti da iskaz bude manje pouzdan ili više
20 pouzdan. /prevod engleskog transkripta: "Drugim riječima, da će, ne bude li
21 kontakata, pouzdanost njegovog svjedočenja biti veća"/.

22 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala. Ja mislim da ne treba da pravim ovde
23 neku distinkciju. Ne znam zašto biste imali bilo kakvu primedbu na to da mu se
24 tokom unakrsnog ispitivanja dostavi spisak dokumenta koje će imati strane,

25

26

27

1 kako bismo mogli da malo osvežimo njegovu memoriju kada su u pitanju ta
2 dokumenta. Nije reč ni o savetu, ni o strategiji; jednostavno je reč o prosto
3 potrebi da se malo memorija povrati.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] To se može učiniti za vreme dodatnog
5 ispitivanja.

6 G. HAYNES: [simultani prevod] Nisam sasvim siguran šta hoćete da kažete.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da ga podsetimo na dokumenta, Vi to
8 možete učiniti tokom kasnijeg ispitivanja, ponovnog ispitivanja ukoliko ne
9 pomene to i to.

10 G. HAYNES: [simultani prevod] Nisam baš na to mislio. Mislio sam na
11 sledeće: zašto bismo imali bilo kakvu primedbu da on se bavi malim
12 istraživanjem?

13 GĐA SUDIJA PROST: [simultani prevod] Ali, Vi nama sugerirate da on nama
14 unapred dostavi spisak ili da ih dobije kako bi mogao da ih pregleda.

15 G. HAYNES: [simultani prevod] Da, i jedno i drugo.

16 GĐA SUDIJA PROST: [simultani prevod] Znači, nije reč o tome da se samo
17 dostavi spisak, već i da se o njemu razgovara.

18 G. HAYNES: [simultani prevod] Da.

19 GĐA SUDIJA PROST: [simultani prevod] Po drugom pitanju, u vezi sa
20 unakrsnim ispitivanjem, da li Vi treba da mu odobrimo komunikaciju sa Vašim
21 klijentom koja će biti neograničena ili da te komunikacije budu također
22 omogućene /prevod engleskog transkripta: "i Tužiteljstvu"/ tokom odbrane.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. HAYNES: [simultani prevod] Mislim da se mi ne razgovaramo o tom
2 pitanju. Ono o čemu govorim jeste da je reč o suštinskom pravu i odluka Žalbenog
3 veća ne osporava to pravo. A kontakte između optuženog i njegove Odbrane je
4 nešto što je potpuno pravno omogućeno.

5 I ukoliko je istina za Žalbeno veće u predmetu Prlić ide u drugačijem
6 smeru kada je u pitanju nastavak kontakta optuženog lica sa Odbranom tokom
7 davanja svog iskaza, to nije nešto što je nedozvoljeno.

8 GĐA SUDIJA PROST: [simultani prevod] Tokom dodatnih pitanja i tokom
9 unakrsnog ispitivanja, Vi ne osporavate da ti kontakti budu predmet unakrsnog
10 ispitivanja?

11 G. HAYNES: [simultani prevod] Ne, za sada ne.

12 GĐA SUDIJA PROST: [simultani prevod] U redu.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey.

14 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Kada jedan optuženi odluči da se odrekne
15 prava da ćuti, on se odriče mnogih stvari što je komplikovano. Dakle, postoji
16 određen broj elemenata o kojem nećemo postavljati pitanja, nećemo se udaljiti od
17 kontradiktornog /prevod engleskog transkripta: "akuzatornog"/ sistema. Hoću da
18 kažem da ukoliko se to učini na taj način, to je nešto što me malo zabrinjava.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

2 Gospodine Bourgon.

3 G. BOURGON: [simultani prevod] Moj kolega je naveo pitanje koje je vezano
4 za pitanje koje je postavila sudija Prost. Moj kolega je rekao da je imao
5 priliku da razgovara sa članovima Optužbe, a bilo je reči o beleškama za
6 pripremu svedoka. I hteo bih da dodam da možda najbolji način da se reši pitanje
7 jeste da mi dobijemo te beleške i pitanja koja su vezana za predmet su predmet
8 razgovora.

9 Moj kolega je govorio o odluci Žalbenog veća. On kaže da je to nešto na
10 šta imamo pravo, ali ja kažem da je to samo pretpostavka u vezi s tim što se
11 može omogućiti kontakt između Odbrane i Optužbe, ali Pretresno veće je ono koje
12 mora da proceni okolnosti ovog predmeta. Možda će se nastaviti sa iznošenjem
13 različitih argumentata, jednih koji su u vezi sa pravima optuženih, a drugi koji
14 su u vezi sa zaštitom prava suoptuženih.

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala vam.

2 Gospodine McCloskey.

3 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Vrlo kratko, ja bih se složio s onim što
4 je rekao gospodin Bourgon.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodin Haynes.

6 G. HAYNES: [simultani prevod] A u vezi sa pravno-profesionalnom
7 privilegijom, ja bih Vas uputio, časni Sude, na pravilo 97.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Hvala Vam. Mislim da ćemo sada
9 prekinuti raspravu na neko vrijeme, i vratiti ćemo se.

10 [Sudije vijećaju]

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mi ćemo sada napraviti pauzu. Kao što
12 ste vjerojatno dobro i shvatili, mi smo već raspravljali o ovome i ranije, te u
13 međuvremenu, kada smo po prvi put saznali od gospodina Cubbona. Budući da nismo
14 čuli ništa drugo, te da radimo pod dojmom da se tužitelj slaže s gospodinom
15 Haynesom, mi smo o tome temeljito razgovarali. Ali, naravno, zadržali smo
16 donošenje odluke do onoga trenutka nakon što saslušamo vašu argumentaciju.

17 Da nismo to učinili, a hvala bogu da jesmo, našli bismo se u vrlo teškoj
18 situaciji da gospodin Pandurević počinje svjedočiti danas, a da mi imamo
19 argumentaciju tužitelja i moguće drugih timova Obrane da dolazi do neadekvatnog
20 kontakta između odvjetnika i optuženika u svojstvu svjedoka.

21 Možda će potrajati ovo, pa bih ja onda predložio sljedeće: Vi budite na
22 raspolaganju, dakle, budite u blizini, a mi ćemo vas obavijestiti čim budemo

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vidjeli svjetlost na kraju tunela. Dakle, kazat ćemo vam kada ćemo otprilike
2 nastaviti sa sjednicom.

3 Sada ćemo prekinuti, i vidimo se nešto kasnije.

4 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

5 ... Početak pauze u 11.21h

6 ... Sjednica nastavljena u 12.39h

7 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite. Izvolite sjesti.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Kako smo vam i kazali nešto ranije, mi
9 rješavamo ovo pitanje sada i na taj način izbjegavamo da do problema dođe
10 kasnije, za vrijeme svjedočenja optuženoga Pandurevića. Odluka Vijeća glasi
11 ovako:

12 U predmetu *Tužitelj protiv Prlića i drugih* je svojom odlukom od 5.
13 septembra među ostalim kazalo da je temeljno pravo optuženoga: "Imati kontakt s
14 odvjetnikom u bilo kojoj fazi postupka."

15 Istodobno, žalbeno vijeće je primijetilo da: "Odluka o rasponu kontakta
16 između optuženoga koji odluči svjedočiti i njegova odvjetnika ovisi o Raspravnom
17 vijeću te njegovome diskrecijskom pravu."

18 Primjenjujući ova načela i imajući na umu pravne standarde koje je
19 postavilo žalbeno vijeće u svojoj odluci, standarde i načela koja vode
20 diskrecijske ovlasti Vijeća, Raspravno vijeće u ovome predmetu dolazi do
21 sljedećeg zaključka i odlučuje.

22 Optuženi Pandurević ima neograničeno pravo pristupa i kontakta sa svojim
23 odvjetnikom za vrijeme davanja svojega iskaza. Mi imamo povjerenja da će se ovaj
24 pristup izvesti na prikladan i primjeren način. Međutim, imajući u vidu
25 konkretne okolnosti ovoga složenog suđenja sa više optuženih, te važnosti

26

27

28

29

30

1 unakrsnog ispitivanja za sve strane u postupku, te imajući u vidu supstancu
2 komunikacije tijekom toga pristupa, Raspravno vijeće smatra potrebnim nametnuti
3 neke restrikcije tijekom unakrsnoga i dodatnog ispitivanja. S tim u vezi
4 komunikacija između optuženoga i odvjetnika za vrijeme tih faza postupka, dakle
5 unakrsnog ispitivanja i dodatnog ispitivanja, ne obuhvaćaju razgovor o temi
6 njegova svjedočenja.

7 Iznimke od ove restrikcije su dvojake. Prvo, u bilo kojem trenutku za
8 vrijeme unakrsnog ispitivanja ili pak dodatnog ispitivanja advokat gospodina
9 Pandurevića, to jest, gospodin Haynes, može se obratiti Vijeću sa zahtjevom i to
10 zahtjevom *ex parte* ako to smatra potrebnim kojim traži odobrenje da razgovara o
11 bilo kojoj bitnoj temi. Slično tome, ukoliko njegov klijent, optuženi
12 Pandurević, želi spomenuti neku meritornu stvar sa svojim odvjetnikom, on taj
13 zahtjev može uputiti direktno svome odvjetniku koji će se onda s time obratiti
14 Raspravnome vijeću i to na isti način, dakle i *ex parte*, ako to bude potrebno
15 ako to bude potrebno. Druga iznimka je sljedeća: u svakome trenutku odvjetnik
16 može slobodno dostaviti sve dokumente uključujući i popise dokaznih predmeta
17 svome klijentu gospodinu Pandureviću.

18 I na kraju, Raspravno vijeće želi jasno naglasiti da pristup i
19 ograničenje komunikacija, kako je konkretno navedeno u odluci, vrijedi za
20 vrijeme čitavoga izvođenja dokaza Obrane.

21 PREVODILAC: Odnosno za cijeli tim Odbrane, ispravka prevoditelja.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes, koliko znam, Vi imate,
23 uvodni govor?

24 Koliko dugo će to trajati, zato što ne znam koliko će?

25 G. HAYNES: [simultani prevod] Neće dugo.

26

27

28

29

30

1   Pretpostavljam da znate do sada da ja nisam čovjek koji olako uludo troši
2 vrijeme Suda.

3   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa, ja bih upravo rekao da je suprotno.
4 /kako je prevedeno/

5   G. HAYNES: [simultani prevod] Jutro je bilo prilično nemirno barem za
6 generala Pandurevića. Kada sam ja zadnji put s njime razgovarao, njegov stav
7 prema ovoj stvari u vezi s kojom ste vi upravo donijeli odluku bio je prilično
8 oštar, pa bih ja zahvalio na mogućnosti da s njime razgovaram po vašoj odluci.
9 Kada se, zapravo, duhovi malo smire, a nešto kasnije i ja mislim da vas neću
10 mučiti svojim uvodnim govorom dulje od 20 ili 30 minuta.

11   No, Obrana je jutros došla do toga da će malo promijeniti svoj smjer. Ja
12 znam da nam nije ostalo još puno vremena danas, no ja bih vas zamolio za malo
13 strpljenja da sada opet prekinemo tako da porazgovaram s gospodinom Pandurevićem
14 u vezi s time što se danas dogodilo, te da nastavimo s izvođenjem dokaza sutra
15 ujutro.

16   Ja ću vas također zamoliti za malo strpljivosti s još jednom stvari u
17 vezi. Naime, ja stvarno ne bih želio da iskaz gospodina Pandurevića kada počne,
18 da bude stalno nepotrebno prekidano, pa bih stvarno volio da dokumenti koje smo
19 imali za zadnjeg svjedoka u predmetu Miletić, da se to pitanje riješi sutra
20 ujutro.

21   Naravno, to ovisi o tome hoćete li odobriti moj prvi zahtjev. No, to su
22 dvije stvari za koje bih vas zamolio da mi odobrite.

23   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, ali mi smo, barem sam ja - moram Vam
24
25
26
27
28
29
30

1 kazati da sam ja obećao da ću se posavjetovati s kolegama s tim u vezi, ali
2 nisam. Ja sam također bio predložio da se gospodinu Josseu da uputa da svoje
3 prigovore da u pisanome obliku umjesto da troši sudsko vrijeme na to.

4 G. HAYNES: [simultani prevod] Ja nisam smatrao da se to odnosi na
5 Kosovca, nego prije na svjedoka P4110. Radi se o ovome dokumentu.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne, ne. Ja sam govorio o Kosovcu, a ovaj
7 dokument sam stavio u istu grupu.

8 G. HAYNES: [simultani prevod] Ispričavam se.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja se također ispričavam; ja sam to
10 rekao možda na način koji nije razumljiv.

11 G. HAYNES: [simultani prevod] Ne, ja vjerojatno nisam dobro slušao.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Tako sam i ja shvatio, časni Sude. Kako
13 bilo, mi ćemo biti spremni za to sutra u 9 sati ujutro ako se tako naloži.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro, hvala.

15 [Sudije vijećaju]

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Oprostite, gospodine McCloskey.

17 Izvolite

18 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Časni Sude, nemamo prigovora na prvi
19 dio, a mi smo spremni na to da se obrade dokumenti u bilo kojem trenutku.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala

21 [Sudije vijećaju]

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle, odluka glasi ovako: prigovori na
23 dokumente koji su predloženi na usvajanje, gospodine Josse, pisano molimo. A
24 vrijeme za odgovor možemo ograničiti. Mogao bih reći sljedeće: osim ako se ne

25

26

27

28

29

30

1 radi o vrlo kratkom prigovoru koji će nam oduzeti pet minuta otprilike, možda
2 bismo u tom slučaju mogli preispitati svoju odluku. Ali, kao ste nam i kazali,
3 radi se o prilično velikom broju dokumenata.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da bi se moglo raditi o nekoliko
5 dokumenata. No, ja sam zadovoljan ako mi se odredi vrijeme od samo 10 minuta.

6 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, mi možemo to
7 iz naše perspektive učiniti vrlo brzo. Ovo je prvi put da je došlo da se spori
8 autentifikacija dokumenta koji je došao, u ovom slučaju, iz zbirke dokumenata
9 Krajiškoga korpusa iz Banja Luke. Ako na kraju krajeva se sasluša gospodina
10 Jossea u vezi s time kako je on do toga došao i kako je to bilo uskladišteno,
11 iako on i dalje zadržava - pretpostavljam da zadržava - svoj jaki prigovor na
12 to, onda ćemo morati pregledati cijelu situaciju.

13 Najjednostavniji način su informacije istražitelja u kojima piše da je ta
14 kolekcija prikupljena određenoga datuma, da je to bilo u jednoj kutiji, da je
15 kutija upućena na određeno mjesto i da je u kutiji bio sadržaj taj i taj. Dakle,
16 tu se može steći predodžba o autentičnosti dokumenta. No, naravno, ako oni imaju
17 prigovore na to, onda mi bismo htjeli da nam se omogući da pozovemo čovjeka koji
18 je to radio. Ja ne znam kamo se zapravo smjera.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da ću ja onda razriješiti stvar.
20 Pisano, molim Vas.

21 G. JOSSE: [simultani prevod] Sedam dana.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A Vi ste bili spremni za iznošenje
2 argumentacije u roku od 10 minuta usmeno. Zašto Vam treba sedam dana za pismeno?

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa, treba mi puno više vremena za pisani
4 podnesak. Ali, jednostavno to nije u skladu s tradicijom iz koje ja dolazim. Ja
5 dolazim iz sudske tradicije u kojoj se sve iznosi usmeno, a ne pisano. Ja
6 smatram da je pisanje podnesaka puno teže. Ja neću s tim u vezi uopće okolišati.
7 Ako hoćete da Vam napišem podnesak, hoću, ali treba mi više vremena.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja dolazim iz iste tradicije gospodine
9 Josse. Bolje da Vam ne kažem koliko puta sam se mučio prateći druge tradicije,
10 koliko sam se puta morao prilagođavati.

11 Ali, to je realnost sada. Dakle, molim Vas, napišite nam.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Do kada?

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Danas je ponedjeljak; to četvrtka.
14 Srijedu, četvrtak. Četvrtak.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] U četvrtak. U redu, hvala

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes, mi odobravamo Vaš
17 zahtjev da se suđenje prekine sada te da se sve odgodi do sutra.

18 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala vam, časni Sude. To će biti od velike
19 koristi.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nastavljamo sutra u 9 satu ujutro.
21 Sutra, kako smo se dogovorili, imat ćemo najprije Vaš uvodni govor i nastavljamo

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 s iskazom Vašega klijenta. Hvala

2 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite

3 ... Sjednica završena u 12.54h.

4 Nastavak zakazan za utorak,

5 27.01.2009. u 9.00h.

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

ponedjeljak, 26.01.2009.

Predmet br. IT-05-88-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladen sa transkriptom na engleskom jeziku.